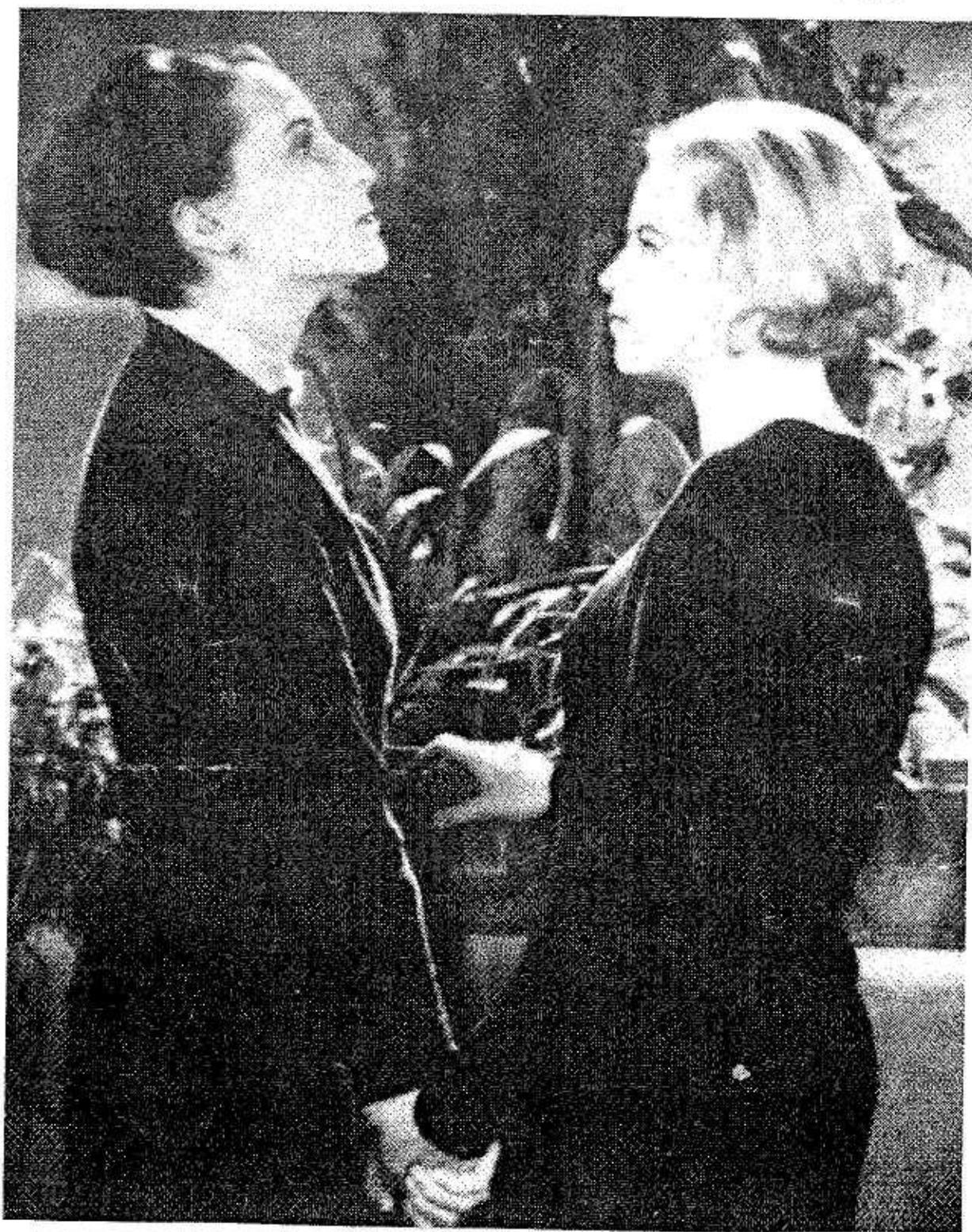

1998. április

LABRISZ

leszbikus lap

Szerkesztői levél

Novemberben volt az első, januárban a második, és mire a lap megjelenik, meglesz az ötödik, apríli LABRISZ-est is. Jó látni, ahogy formálódik egy új csoport, ahogy rendszeresen résztvevő és egy-egy este újként érkező nők összejönnek filmet nézni, beszélgetni, és aztán kikapcsolódnak még ezeken a péntek estéken. Jo, hogy fokozatosan megismerjük egymást, és megtudjuk, hogyan beszélnek a melegekről valakinek a munkahelyén, milyen érzés (másokra vonatkozó) homofób megjegyzések keresztüztüzeiben ülni egy kozmetikusnál, milyen gondolkodni azon, hogy szóljon-e ilyenkor az ember, és hogy valaki az első leszbikus est hatására életében először elmondta egy ismerősének, hogy leszbikus. Jó tudni, hogy mennyit számít az, ha húszan összejövünk egy kis szobában – maga a tény, hogy együtt vagyunk, és nem érezzük egyedül magunkat: mindenki történetére rárimel valaki máské.

A társadalom homofóbiája elég egyformán működik minden szinten. Ha már tudnak valaki leszbikuságáról, legtöbbször még hátravan az elfogadás: a nem-melegeknek rendszerint nemcsak a homoszexualitás tudomásulvételével van gondjuk, hanem azzal is, hogy kimondják ezt a tudomásulvételt. Gyakori reakció, hogy éppen valaki leszbikuságának a tudói viselkednek úgy, mintha ez említhetetlen titok volna: a bezártságnak többretegű fala van.

Nemrég, ahogy utaztam egy villamoson, csaknem egyszerre jutott az eszembe két dolog. Először egy neves pszichiáter felszólalására gondoltam, aki decemberben részt vett abban a testületben, amelyik nem engedi meg egy HIV-prevenációs plakátsorozat terjesztését, főképp mert

szerepel rajta alul a „meleg” szó (a *Lambda Budapest Meleg Barát Társaság* nevében), és ezt provokatívnak és izléstelennek nevezi, majd azt javasolja, hogy a név rövidítve jelenjék meg, kitérve persze orvosi ártalomra és az ifjúság pszichoszexuális fejlődésére. Abban a pillanatban, hogy emiatt többször éreztem, ahogy düh és szomorúság önt el, egy távoli ismerősöm jutott az eszembe, akiről tavaly mondta egy barátom, hogy valószínűleg leszbikus – feltűnően vonzódik a nőkhez. Fél évig nem láttam azt a lányt, és aztán néhány napja azt hallottam, hogy csatlakozott egy vallási szektához, amikor nem beszél, egyfolytában egy imát mormol, nem teszi le a vizsgáit az egyetemen, mert csak a Bibliát olvassa: így valószínűleg „megszabadul” attól, amitől félt, vagy amitől a szülei féltettek.

Körbepillantottam a villamoson, néztem a középkorú nőket és férfiakat, és arra gondoltam, hogy ennek is van gyereke, és a másiknak is, meg unokája, hűga, unokahűga, hogy iskolában dolgozik, kozmetikában, pszichiáter, és ő is, meg ő is, meg ő is homofóbiát vagy büntudatot nevel a lányába, hűgába, akarkibe. Egy perc múlva már olyan rosszul éreztem magam, hogy arra gondoltam, ezt így nem lehet, nem szabad így látni az embereket, mert az csak nekem árt.

Hát ezért jó a leszbikus est. Ezért jó ülni egy szobában, nők között, akik értik, mit mond a másik, egy olyan közegben, ahol máshol és máskor ritkán lehet az ember: jó filmet nézni, beszélgetni, és együtt lenni lazán egy-egy péntek este.

Sándor Jég

„A labrisz kétélű bárd, az amazonoknak és védőistenőjüknek, Artemisnek a jelképe. Eredetileg harci fegyver lehetett, később ünnepi kellék. Az amazonokkal való kapcsolat miatt választották a leszbikus nők jelképükké.”

LABRISZ

leszbikus lap
II. évf./I.
A szerkesztőség címe azonos a Háttér Társaság címével:
Labrisz (Háttér)
Budapest, 1554
Pf. 50.

Szerkesztők:
Sándor Beáta
Hatfaludi Judit

Lapterv, tördelés:
Nagy-Szabó Anna

Olvasószerkesztő:
Szabó Judit

A leszbikus lét mint kulturális alternatíva

— részletek Anna Daučíková írásából —

(A szerző a *Museion* nevű szlovák leszbikus szervezet tagja. Írása a kelet-európai leszbikusok identitásának néhány kérdését járja körül, inkább támpontokat adva lehetséges beszélgetésekhez, mint biztos válaszokat vagy megoldásokat keresve.)

Megjegyzéseimet egy beszélgetés nyitányának szánom: a leszbikusság témájáról szeretnék párbeszédet indítani az egykori Csehszlovákiában. A problémafelvetés nehézségének egyik oka az, ami miatt még a „feminista Nyugaton” is panaszkodnak időnként az írők, mint például Sabine Hark is, hogy „nincs leszbikus elmélet, amelyre támaszkodni lehetne, nincs leszbikus gondolkodó, aki megosztaná elképzeléseit a többiekkel — nincs hagyománya a leszbikus identitásról, leszbikus politikáról, a leszbikusok feminizmushoz fűződő kapcsolatáról szóló eszmecserének”. Ehhez csak azt tehetem hozzá, hogy annak ellenére, amit Hark ír, amikor nyugati könyvtárakban megállunk a *leszbikus írók* feliratú polcok előtt, rengeteg számunkra ismeretlen kiadvánnyal találkozunk: tehát még így is érdekelhet minket a nyugati helyzet. (...)

Azt, hogy a leszbikusok láthatatlanok a társadalomban, két összefüggő és — bár különböző mértékben — az egész világon jelenlévő tényező okozza. Az egyik, a feltárulkozás nehézsége, érthetőnek és nyilvánvalónak látszik. A másikat viszont, a leszbikusok kitörlését a társadalomból, gyakran leegyszerűsítve a kisebbségi lét pszichológiájából fakadó túlzásnak tartják, és nem foglalkoznak vele. Fontos megjegyezni, hogy ez a kihagyás vagy kitörlés nem mindig fejeződik ki nyíltan, szavakban. A leszbikusok fel- és elismerésének visszautasítása annak a tanult és berögződött gondolkodásnak az eredménye, amit a patriarchális, a heteroszexualitást mindenáron népszerűsítő társadalom magára eröltet. Ahhoz, hogy tudatossá tegyük ezt a kihagyást, figyelmünket a nemiség és a politika érintkezési pontjaira kell irányítanunk. Aprónak és lényegtelennek tűnő dolgok, ha összeillesztjük őket, olyan elnyomó erőt képeznek, amely szabályozza döntéseinket, befolyásolja választásainkat és viselkedésünket anélkül, hogy észrevennénk. (...)

A leszbikus identitás vállalásának nehézségei ellenére vannak leszbikusok Szlovákiában, és sok közös problémával találják szembe magukat nap mint nap. Ezt bizonyítja a *Museion* léte, amely leszbikus nőkből és szimpatizánsokból áll. A szervezet 1994-ben alakult, s valószínűleg még sokáig meghatározza a leszbikus feminizmust Szlovákiában. A tagok létszáma természetesen változik: ma a *Museion*-nak húsz állandó és száz külső tagja van, akik készek belépni az állandó tagok közé. A *Museion*-nak nincsenek irányelvei, csak egyszeri akciókat szervez; minden információ postán jut el a tagokhoz. A csoport gyakran együttműködik a *Ganymedes* nevű szlovák meleg szervezettel. (...)

Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban a leszbikus szó már nemcsak a szexualitással, hanem az egyértelmű identitással sem azonos: egy leszbikus lehet

szado-mazochista leszbikus, lehet hangsúlyozottan nőies leszbikus, vidéki vagy városi leszbikus, spirituális leszbikus, politikai leszbikus, zsidó leszbikus, színesbőrű leszbikus vagy hátrányos helyzetű leszbikus. Az összes szóösszetétel szubjektív és politikai szükségleteket is magában foglal és megnevez.

Ha a szlovákiai leszbikusságot kellene meghatároznom (vagy a köré épített identitást), poszt-totalitáriánus leszbikusságnak nevezném — bár tisztában vagyok a fogalom elégtelenségével. Fontos a további különbségtétel, de negyvenéves totalitáriánus gondolkodás hatását senki nem kerülheti el; ez mindannyiunkra rányomja a bélyegét. A volt szocialista országokban élő leszbikusokra jellemző a megmutakozás hiánya illetve kis százaléka. A közösség jelenlegi állapota és a patriarchális társadalomban jelenlévő homofóbia a feltárulkozást csak szűk baráti körben, esetleg a munkatársak körében teszi lehetővé. A teljes megmutakozás nagyon ritka. A *Museion* körüli leszbikus közösség még fiatal és viszonylag kicsi, ez pedig behatárolja az érdeklődési körünket, és az összejöveteleken az ismerkedésre kerül a hangsúly. (Nem azt gondolom, hogy hiba, ha a közösség ismerkedési helyként is működik. Ha ezt a funkciót kritizáljuk, akkor azt a negatív sztereotípiát erősítjük, amely szerint a leszbikusok kiegyensúlyozatlanok, felszínesek és erkölcstelenek.) (...)

A poszt-totalitáriánus leszbikusság másik jellemzője, hogy politikailag nem fejezi ki magát. Nem feminista. Visszautasítja, hogy „magánügyeit” a fennálló társadalmi rend és hatalmi viszonyok szemszögéből lássa. Nem hiszi, hogy neki és egy heteroszexuális nőnek lehetnek közös problémáik, de nem gondolkodik szeparatista modellekben sem, hogy saját helyzetét meghatározza. Hiányzik a feminista gondolkodás iránti tudatos érdeklődés és a leszbikusizmus társadalmi-politikai problémaként való felismerése. A helyzetet rontja a nyelvtudás hiánya és a lefordított irodalom csekély mennyisége. A politikával szembeni kételkedés visszavezethető arra, hogy ezt a fogalmat az állam befolyásolásával kapcsolatos küzdelemként értelmezik: elfeledkeznek a „kispolitikáról”, amely a magánélet szféráját is érinti. (...)

A leszbikusoknak nehéz olyannak látni problémáikat, ami átlépi az intim szféra határait; ez ellen szól az a pszichikai hatás, amit a kis közösségekben való részvétel tesz rájuk, a névtelenség lehetőségének és a rálátásnak a hiánya. A poszt-totalitáriánus leszbikusság csak a saját erejére támaszkodhat, a hozzá hasonlóan gondolkodók nagyon kicsi társaságában. Ezért nincsen még igazi együttműködés a *Museion* és a heteroszexuális feministák között. A poszt-totalitáriánus leszbikusok szexuális kisebbségnek gondolják magukat és szinte soha nem politikai vagy kulturális kisebbségnek: még tartja magát közöttük a „leszbikusság = szexualitás” egyenlőségjel. (...)

Még egy fontos tényezővel egészíteném ki ezt a vázlatot a poszt-totalitáriánus leszbikusokról, ami nemcsak Szlovákiára vonatkozik. A kelet-európai országokban a leszbikusok előtt nem állnak hazai modellek, akikkel azonosulhatnának. Eddig egyetlen ismert nő sem vállalta leszbikusságát a nyilvánosság előtt úgy, hogy a szülőföldjén maradt volna. Hiányzik mind a feminista, mind a leszbikus „kulturális tőke” — a láthatóság egyik legalapvetőbb feltétele.

— *Kalocsai Csilla* fordítása alapján —

„Leszbikus identitás és politikai perspektívák” címmel zajlott a 12. Leszbikus Hét Berlinben, 1997. október 5-től 11-ig. A hetet leszbikus filmfesztivál előzte meg, melyen a bemutatott nyolcvan film között szerepelt Douglas Conradnak a magyar Meleg Büszkeség Napjáról készített dokumentumfilmje is.

A leszbikus hét egy üres iskolában zajlott, a plenáris üléseknek és „szolgáltatásoknak” az aula adott otthont, az előadások és a műhelyek pedig az osztálytermekben kaptak helyet. A plenáris ülések fő témája a „queer theory” volt, vagyis mindenféle identitáspolitikai megkérdőjelezése, és az identitás változó és határokat áthágó mivoltának felismerése. Az előadások a legváltozatosabb témákat érintették, a rasszizmustól, bi- és transzszexualitástól, a nemi erőszakon és politikai álláspontokon keresztül a szado-mazo gyakorlatokig, szexreceptekig, valamint az erotikus segédeszközök használatáig.

Kerekasztal-beszélgetéseket tartottak a leszbikusokat érintő különböző problémákról, mint pl. a munka, az öregedés és a gyermeknevelés. A kisebbségi lét kérdései kapcsán szó volt a török, indiai, fekete és kelet-európai leszbikusokról is, melynek keretében

Berliner Lesbenwoche 1997

Szineg Ildikó (Szini) beszélgetést vezetett a magyar leszbikus életről.

A műhelyek foglalkoztak a testet és szabaddiót érintő legváltozatosabb témákkal és gyakorlatokkal: festéssel, karatéval, zenével, autószereléssel, masszázssal, asztrológiával és írással. A szolgáltatások között női könyvesboltok, zenészek és zenei kiadók, valamint női és leszbikus kommunák mutatkoztak be. Az aulában tetoválószalon, szexuális játékbolt, valamint bufé üzemelt, amelyet Szini irányítása alatt küldöttségünk tagjai működtettek.

Esténként pedig — a leszbikus héthez kapcsolódva — Berlin különféle leszbikus és meleg szórakozóhelyein rendeztek sokféle programot. Az SO, az EX, a Schoko Café, a Begine, a Kato és a Café Anal sűrű látogatása életre szóló élményt jelentett a konferencia magyar résztvevőinek és berlini kísérőiknek. Ezekre a változatos programot kínáló szórakozóhelyekre a legkülönbözőbb leszbikus körökhöz tartozó nők járnak. A SO nevű diszkóban fiatal, stílusos butchok és femme-ek, az EX-ben zenében, öltözködésben és életmódban alternatív nők, a Begine nevű kávézóban pedig — amelyet már messziről fel lehetett ismerni szivárványszínű zászlajáról — több korcsoportoz tartozó, intellektuális érdeklődésű leszbikusok fordultak elő. A Kato-ban leszbikus kórus és színtársulat szórakoztatta a közönséget. A Schoko Caféban társastánc, női sportklub, török fürdő és kézműves piac található.

A leszbikus hét alatt a legnagyobb vitát a transzszexuálisok és transzvesztiták jelenléte váltotta ki. Bár mint az előadások témája is mutatja, a konferencia helyet adott a különböző korcsoportokhoz, etnikumhoz és politikai irányzathoz tartozó, valamint a fogyatékos leszbikusoknak, mégis a férfiként született, de női identitást magukénak vallókat a szervezők és résztvevők egy része nem fogadta el. Több transzvesztita beszélt saját tapasztalatairól, illetve a „queer theory” támogatói próbálták a hallgatóságot meggyőzni a nemi identitás és szexualitás sokféleségéről, miközben a velük szembenállók élesen és szenvedélyesen tiltakoztak a férfiként szocializált személyek részvétele ellen.

A konferenciát több száz nő látogatta, s az utolsó napokra a női környezet olyan természetessé vált, hogy a külvilág nőkre és férfiakra való felosztása tűnt szokatlannak.

Kalocsai Csilla és Körmendi Gabriella

Hosszú táv

Rachel Giese írása

A reggeli összebújások barátnőmmel felkelés és munkába menetel előtt, a legnagyobb örömeim közé tartoznak. Szeretem kapcsolatunk mindennapos jellegét: a reggeli kávékat, a délutáni munkahelyi telefonokat, a közös bevásárlásokat, az érintése ismerettségét. És két év után még mindig elcsodálkozom, mennyi örömet nyújt, és milyen teljes az életem vele. Nem vagyok cinikus, de soha nem vártam ilyenfajta boldog „házasságot”. Nagy barátságokat, randevúkat, barátnőket persze igen. De soha nem skartam igazán hosszú távú kapcsolatot, legalábbis nem huszonévesen.

Szóval kissé zavarba ejtő beismerni, mennyire otthoniassá váltam. De nem hiszem, hogy egyedül volnék ezzel. Míg romantikus kalandjaink kitálatása örök társalgási téma, a leszbikusok nemigen beszélnek arról, hogyan működtehetők a hosszú távú kapcsolatok — különösen azok nem, akiknek pedig fontos, hogy közös életük ne váljon ellaposodottá, fojtogatóvá, szűkössé.

A leszbikus kapcsolatok esetében a társadalmi elfogadottság hiánya további kihívást jelent, de ennél talán jelentősebb a hagyományos kapcsolatok iránti jól bejáratott kritikusságunk. A leszbikusok, némi joggal, kétségekkel tekintenek a hosszú távú, monogám kapcsolatokra. A házasság nem volt kifejezetten boldogító intézmény a nők számára a történelem során. Ezen kívül a hosszú távra szóló monogámia fullasztó, fantáziátlan és terhes lehet heteroszexuális és meleg pároknál egyaránt. Más lehetőségek keresése — nem monogám kapcsolat, alkalmi szex, randevúk stb. — tehát mindig is a leszbikus kultúra fontos aspektusa volt.

Gyakran azonban ellenállást érzünk a hosszú távú, monogám kapcsolat nyújtotta örömeik elismerésével szemben. „Amiről soha nem beszélünk, az az, hogy jó dolog valakivel összenőni” — mondja a 39 éves Ágnes. „Jó érezni, hogy hasonlóan reagálunk a dolgokra, hogy ennyire ismerjük egymást. A hosszú távú kapcsolatok egyik legnagyobb haszna, hogy olyan dolgokat tanulhatok meg magamról, amiket más helyzetben nem.”

Szeretem a kapcsolatomat a barátnőmmel. Lehet, hogy érzélgősen hangzik, de a kapcsolatunk mindkettőnköt jobb emberré tett. Messze vagyunk a tökéletességtől — sokat vitatkozunk, a

temperamentumunk nagyon különbözik, és nem mindig vagyunk egymásra tekintettel. De ha átvészelnünk egy-egy nehezebb szakaszt, utána mindketten türelmesebbekké és elfogadóbbakká válunk. Az ő nyugalma lecsendesítette az én vadász hajlamaimat, az én társasági lényem pedig kibújtatta őt a csigaházából. Erősebb lett a szeretetre való képességem, a barátságaim mélyültek, és még fontosabbá váltak, mint korábban bármikor.

Mindemellett aggódom, ha azt látom, hogy a leszbikus párok mennyire hajlamosak elveszíteni egyediségüket. Megborzongok az egymáshoz hasonult, egyformán öltözködő, macskáik jönléte iránt egészségtelen érdeklődést mutató párok láttán. A heteroszexuális pároknál a nemi különbség lehetővé tesz bizonyos külön tevékenységeket (lány és fiú „kimenőket” például), és eltérő világszemléletet is. Leszbikus pároknál ezzel szemben fennáll a veszély, hogy minden idejüket együtt töltik, ugyanabba a társaságba járnak, ugyanazokba a politikai tevékenységekbe vonódnak be stb. Az állandó közelség és a másokra való túlzott támaszkodás igen gyorsan megölheti a szerencvélet.

Szerencsére ez elkerülhető. „Mindnyájan tudjuk, hogy a teljes érzelmi egyesülés a szex rovására megy” — mondja Ágnes. „Persze, az első években több a szex, de én nem érzem úgy, hogy sajnálnom kellene, amiért most kevesebb. Azt az intenzitást és sűrűséget helyettesíti valami más.”

A szerelmem és én nem határoztunk a monogámia mellett, egyszerűen így alakult. Mindeddig egyikünk sem volt kitéve komoly külső kísértésnek, de nyitottak vagyunk a kérdés megbeszélésére, ha felmerül, vagy fontossá válik valamelyikünknek. A nem monogám kapcsolat sohasem tűnt számomra megfelelő megoldásnak. Ugyan ismerem egy kifejezetten boldog, hosszú távú és nem monogám viszonyban élő párt, legtöbb esetben bonyolultnak, zavarosnak érzem az ilyen kapcsolatokat. Nem erkölcsi szempontok alapján ellenzem, csak nem tudom, hogyan lenne időm és érzelmi energiám másik kapcsolatra, az egyéjszakás kalandok pedig már jó ideje elveszítették a vonzerejüket (legalábbis átmenetileg).

Azzal, hogy támogatjuk egymás külső érdeklődéseit és baráti kapcsolatait, elkerültük azt a csapdát, hogy csapdába

esetnek érezzük magunkat. Nagyon elnézők vagyunk egymással a másokkal való apróbb kacérkodások kifejezése iránt is, ez lehetővé teszi, hogy monogámok maradjunk, ugyanakkor némi külső szexuális impulzusokat is élvezzünk.

Ha szexuálisan csak egyetlen személyre koncentrálnunk, az hihetetlen mértékű bizalmat és feloldódást hozhat magával — lehetővé teszi a legkülönbözőbb szexuális játékok biztonságos kipróbálását, és így egyszerűbb kifejezni szükségleteinket, vágyainkat a másiknak. A következtetés mindezekből az lehet, hogy nincs egyetlen kapcsolatfajta, amely mindenkinek és mindig megfelelne. Zsuzsának egy öt évig tartó, nagyon intenzív kapcsolata szakadt meg egy éve. Most párhuzamos viszonyokat folytat, amelyekben szexuálisan és érzelmileg különböző mértékben érintett. Volt partnerével továbbra is barátok, és nem zárja ki a kapcsolat folytatásának lehetőségét sem. „Most éppen nem vagyok kifejezetten a sírig tartó kapcsolatok elkötelezettje, de amire igazából rájöttem, az az, hogy nincs arra szabály, mi helyes és mi működik. El kell döntünk, mit szeretnénk, mire van szükségünk, és ha elég szerencsések vagyunk, találkozzunk valakivel, aki valami hasonlóra vágyik.”

Egy ismerős leszbikus pár most készül megünnepelni monogám kapcsolatuk 15. évfordulóját. Nemrég egyikük bizalmasan elmondta: „Nem voltunk mindig teljesen hűségesek, de törekedtünk rá. Voltak időszakok, amikor szexuális kapcsolatunk szünetelt, és voltak veszekedéseink is. Nem mindig látnak szerepmódelléket, így csak magunkra hagyatkozhattunk a döntésekben. De el kell mondanom, hogy a múlt évben jobb volt a szexuális kapcsolatunk, mint bármikor. És nem tudom elképzelni az életem nélküle. Még mindig ő a legszebb nő, akit valaha láttam.”

Dorothy Allison: LESZBIKUS ÉTVÁGY 3. rész

Abban az évben, amikor megrendezték az Egyesült Államok dél-keleti részén élő feminista konferenciáját, még mindig Lee nyomában koslattam. Lee kettőnk nevében elvállalta, hogy mi főzzünk mind a kétszáz résztvevőre. Reformtendret akart tálalni: sajtos vegetáriánus spagettiszószot barnalisztból készült spagettivel és friss salátával. Tízóraira és uzsonnára müzli, gyümölcsöt és mogoróvajjal megkent hétmagos kenyeret szánt. Reggelre azt találta ki, hogy főzök húszliternyi zabkását, bár abban nem volt biztos, hogy margarinnal vagy vajjal lenne-e egészségesebb, vagy hogy a nők nagy része nem müzli enné-e inkább.

— Kavét akarnak majd és lekváros tászkát — közöltem vele. Lelki szememmel száz úvöltő lesbikust láttam magam előtt, akik dühöngve követelik a kávéjukat jó sok cukorral. Erre Lee csókokkal és gluténlisztből készült mákos süteménnyel próbált lenyugtatni, miközben arról is biztosított, hogy csupa öröm lesz vele főznom.

A konferencia előtti héten végigjárta az összes környékbeli templomot és egyetemet, és hatalmas kondérokot, szitákat és tepsiket kért kölcsön. Kapott tíz darab lapos répat is, ami arról győzte meg, hogy a második vacsorára feltétlenül tofus lasagne-t kell majd gyártanunk zsírszegény mozzarella-val és rengeteg répával. Az egész következő hetet Jay biliárdasztala előtt töltöttem, répák, krumpók, hagymák, metélőhagymák, zöld és piros paprikák, paradicsomok és tökök pucolásával és aprításával. A felvágalt zöldség harmincöt literes szemeteszsákokba, majd Jay mélyhűtőládájába távozott. A biliárdasztalt megvédendő nagy absztrakt területem a zöld filcre, és hatalmas zöldségahánokat emeltem a lyukak fölé. Minden egyes felaprított és bezsákolított halmot megnyert csata volt. Már hirtelen alitam a zöldségekkel folytatott háborúban, míg a Lee által felvonultatott bizottság egy újabb fuvarral be nem állt.

Kavét ittam és répát pucoltam, csirkészendvicset ettem és krumpók hánnoztam, jeges teát ittam és paprikát karkaktam. A hagymákat megpucoltam, de nem kellett felvágnom őket, hanem egy hideg vízzel teli kondérba hajgattam az egészet. A hűtőszekrényben találtam egy húsvágó barchot, a főkét meg a cukkint azzal hasogattam, miközben azt terveztem, hogy kimentek és deszkákat török.

— Kisebbre — közölte Lee, ahogy keresztulrohant — vágd őket apróbbra! Abban a pillanatban Lee-t magát akartam apró darabokra hasítani. De ehelyett néhány korty hideg kávé után beöblöttem a paradicsomokat a forró vízbe, hogy egyenként lehúzgalhassam a bőrt. Elvileg többen is segítettek volna, de parázs csak egy nő jött el végül, aki rögvést haza is vonult, mert a paradicsomtól előjöttek a kántései. Elővettem egy sört, felhangosítottam a rádiót, a rock and roll és westernállomást váltogatva énekeltem szelídfeles közben.

Tovább dolgoztam. A lakásban felfelhangzó egyetlen ételfajta zöldség volt. Pizzát akartam rendelni, de nem volt pénzem. Ehségemben répát ettem majonézes szendvicskenyeren vagy paradicsomot nyers káposztalétek között és sólan mogoróvajba mártott metélőhagymát.

Háromszor hánytam, de folytattam. Négy órával az első nő érkezése előtt elrejtettem a kertben az utolsó kosár pucolatlan répát a kátránypapírral letakart fűnyíró mellé. A markomba röhögtem, bár már alig álltam a lábamon. Lee nemsokára megérkezett egy kölcsönkért furgonnal és két nővel, akik Atlantából jöttek és felajánlották a segítségüket. Az egyikőjük egyfolytában a váladékmentes táplálkozásról

papolt, míg a furgont parkolta. Én hánytam még egyet a fürdőben, aztán csak ültem a lökhárítón és bámultam a napba, amíg a többiek befejezték a pakolást.

— Mi van, lustalkodunk, csajsziakám? — bosszantott Lee. — Jobb lesz, ha begyorsítasz, mert még főzni is kell valakinek. Megtöröltem a számat, és elképzelttem, hogy betemetem egy tonnányi répa alá. Úgy éreztem magam, mint aki teljesen be van rúgva, miközben a hasam üres volt és lapos.

A teherautó fekete ponyvája hullámokat vert a napfényben és ringatózni tűnt a cserkészutató felé ment. Lee egyfolytában a főúri konyhámat a hatalmas tűzhelyről és mélyhűtőről csacsogott.

— Tök jó buli lesz! — En nem éppen ezt gondoltam. A hagymákat meg fel kell vágni. Amikor valaki hozzányúlt a késemhez, hisztérikus rohamot kaptam. Lee egy ismeretlen nővel kuncogott a spagettiteszta öblítése közben, és a makrobiotikus étrend előnyeit ecsetelgettek. Dühöngtem a húsvágó barchot kezdtem a hagymákat vastag szeletekre hasítani. — Apróbbra — kiáltotta oda Lee derűsen. — Baszd meg, ha apróbbra akarod vágd őket te! — válaszoltam, és folytattam a hasogatást.

Iszonyú késő lett, mire mindent eltakarítottam, és enni sem bírtam semmit. A spagettiszósz szagától hanyagoltam a tésztaóról leöblített áttetsző habról már nem is beszélve. Teljesen begöresült a gyomrom, és nagyori dühösen szemléltem a forró teavízért betérő nőket. Mindenütt nők ültek a faház lépcsőjén, a kúttól nem messze rakott táború körűl, meztelen nők úsztak a tóban, és sovány, izmos nők táncoltak megállás nélkül az ebédlöben. Lee távozott a makrobiotikus szakácsnővel. Találtam az uzsonnaasztalon egy otffelejett csomag szendvicskenyeret, kivettem egy szeletet és azt eszegettem.

— Kérsz? — az egyik atlantai nő volt. Egy barna zacskót nyújtott oda, amiből egy sörösüvegnek tűnő nyak állt ki.

— Rosszul lennék.

— Na — vigyorgott egyet — enni csokis tej. Hoztam egy csomót egy hűtőládában. Nekem sem válnék jó a gyomrom. Két dolgot szeret, a csokis tejet és a barbecue-t.

— Üristen — sóhajtottam, és összefutott a nyál a számban. Évek óta nem csináltam barbecue-t.

— Tudsz igazán jó marha oldalast sütni? — Beleszívott a kakaójába, és leltt mellem.

— Ha van időm nyarson csinálni, akkor a disznót jobban szeretem. — A gyomrom hirtelen hatalmas megereget mordult bele az éjszakába.

— Csak nem vagy éhes? — nevettem.

— Hat az igazat megvallva nem bírtam enni ebből a kajából. — Szégyelltem magam.

Ujdonült barátom kuncogni kezdett. — En sem Csokis tejet és sós mogoróvat vacsoráztam. Erre már én is vltó nevettem.

— Marthy vagyok. Ha eháysz egyszer Atlantába, elviszlek „Manettához”, ott lehet a legjobb sült oldalast enni a világon.

— A legjobb sült oldalast a világon?

— A legeslegjobbát. — Felém nyújtott egy doboz csokis tejet.

— Az nem lehet. — Felcaltam a dobozba. Édes volt és lángos.

— Nem hiszel nekem? — Valaki kinyitotta a verandaajtót és a fenyészkben megpillantottam a nyugodt arcban csillogó kek szempárt.

— De igen, mert te sem ettél abból a hülye spagettiből, úgyhogy megbízható vagy, de sajnos a legjobb sült oldalast nem lehet Atlantában, mert az itt van néhány kilométerre a Perry felé vezető úton.

— Csak nem?

— De.

Mindketten röhögünk, és Marthy közelebb húzódott hozzám. Tovább dumáltunk, és én is bemutatkoztam neki. Kiderült, hogy van egy csomó közös ismerősünk. Még az is kiderült, hogy járt egy lánnyal, akit én az egyetem óta nem láttam. Iszonyú fáradt voltam, ráhajtottam a fejemet a vállára. Marthy megmasszírozta a nyakam és szörnyű disznó vicekkel szórakoztatott, amíg a röhögéstől már remegni kezdtem.

— Ágyba kéne téged dugni és elkezdett felhúzni. Megmarkoltam az övét, odahúztam magam hozzá és megcsókoltam. Visszacsókoltt Visszahuppantunk és csókolóztunk még egy ideig. Puha, édes, esokitű volt a szája.

— Ühümm — ismételtette néhányszor. — Mmm.

— Ühüm — kuncogtam vissza.

— Hát asszem, ezt az oldalast ki kell próbálnunk. Marthy keze pont olyan puha volt, mint a szája, ahogy becúsztatta a farmeremen és átölelte a pocakomat. — Nem ragaszkodsz a hoinapi tofu lasagne-hoz, ha jól sejtem?

— Bele fogok halni, ha elmulasztom, be kell vallanom. Kicsit nehéz volt a számat az övéhez nyomva beszélni. Megnyalta a számat, a szám sarkát, az arcomat, a szemhéjamat, aztán egész közel vonta a száját a fülemhez.

— De gondold csak el! — A keze nem állt meg egy pillanatra sem, úgyhogy egy idő után el kellett húzódnom, mert a gatyám már teljesen nedves volt. — Képzeld el, ahogy holnap délután visszatérünk a beszerző körütről, becipeljük a sült oldalast, a savanyúságot, meg a krumplilángost. Rengeteg új barátot fogunk szerezni. Egy pillanatig szünetet tartott. — Árulnak krumplilángost, ugye?

— Naná! Ha elég korán odaérünk, visszafelé még áfonyás pitét is vehetünk. A hasam erre megint iszonyút kordult.

— Az az érzésem, mostanában nem táplálkoztál valami jól — kuncogott Marthy. — Kéne enned valami egészségeset! Egészségeset, érted?

(utolsó rész következik)

Szabó Judit: AJTÓK versciklus 1968—1992

III.

6. Huszonkilenc évesen

Az uszoda tükreéből
egy negyvenéves nő nézett vissza rám
kizótt arccal, piros szemekkel.
Rámosolyodtam, hogy ne legyen olyan szomorú.

7. Kezdet

Én késtem,
és ő ott ült
a gyer hallgatoság között
egyedül a terem
bal felső sarkában.
Gesztusai, szeme csillanása
nyilvánvalóvá tették,
hogy mellé kell ülöm.
Úgy emlékszem,
vonakodva indultam el
Magamtól én a termék
jobb oldalára és középre szoktam ülni.
Az előadó Nick volt,
akinek ibolyakék tekintete miatt
későbbi összejöveteleken
nem nézhettem őt zavartalanul.
Akkor viszont az előadás hallgatása
nem volt zavartalan
miatta.
Keresett a könyvtárban,
ezt újságolta,
és szemrehányást tett, hogy nem
talált.
Azt hiszem, akkor nézhettem
meg először őt rendesebben.
Hazafelé, már a villamoson
többször egymásnak ütköztünk.
Sikertelen kísérletet tettem
egy leszálláshoz készülődő
harmadik személy
marasztalására,
mert már tudtam,
hogy kettesben nehéz lesz vele
a közlekedés.

HÍREK, INFORMÁCIÓK

20 éves az ILGA (International Lesbian and Gay Association) és 50 éves az Emberi Jogok Nyilatkozata. A kettős születésnapot az ILGA levélkampánnyal ünnepli meg: aláírásgyűjtő levelet küldenek negyvenegynéhány ország állami és civil szervezeteinek, valamint a kultúra vagy a művészetek területén ismert embereknek. A felhívás a törvénykezésben sok helyen elért eredmények mellett a még hátralévő feladatokról szól. A levél tételmondata: *A meleg és a leszbikusok jogai alapvető emberi jogok*.

Megkezdődött a nyári **Meleg és Leszbikus Film- és Kulturális Fesztivál** szervezése. A fesztivál 1998. július 2—5-ig tart, első napja a *Goethe Intézetben*, a többi rendezvény a *Közép-Európa Egyetem* épületében zajlik majd. A tervezett programban többek között filmvetítések, előadások, beszélgetések, kiállítás, büszkeségmenet és utcabál szerepelnek. Részletes információkért májustól a Meleg Háttér segélyvonalhoz fordulhattok. Önkéntes segítők jelentkezését is várjuk!

A LABRISZ-estek időpontját megtudhatjátok a Meleg Háttér segélyvonalától: 329-33-80

VándorMások gyalogtúra: Június 7., vasárnap

Találkozás: 10 óra 15-ig Budapest-Nyugati pályaudvaron, a pénztárcsarnok közepén (Drégelypalánk állomásig előre megváltott menetjeggyel).

Útvonal: Hont — Honti szakadék (természetvédelmi terület) — Dobogó hegy — Sárkány-törés — Drégelyvár — Nagyoroszi.

Táv/szint: 13 km/530 m (Rövidítési lehetőség nincs.)

Költségek teljes áron: vonat 932 + autóbusz 80 = 1012 Ft.

Érkezés: 20 óra 40-ig a Nyugatiba.

További túranapok: július 12., augusztus 16., szeptember 20., október 18., november 22., december 26.

Részletek a **VándorMások** telefonján 166-0156 (június 1-től: 466-0156) éjjel-nappal illetve a Meleg Háttér Telefonszolgálatnál 329-33-80 (18–23 óráig)

HELYEK:

Capella (V. Belgrád rkp. 23.)

Angyal (VII. Szövetség u. 33.) — vasárnap heteró nap

CSOPORTOK, KLUBOK:

EgyMÁSért — fiatal meleg klubja — páratlan héten pénteken 19—21 h-ig (VI. Zichy J. u. 29., Óvegylet)

Keshergay — zsidó melegeknek — minden szerdán 18—23 h (VI. Zichy J. u. 29., Óvegylet)

Öt kenyér baráti kör — katolikus melegeknek. Cím: 1461 Pf. 25

Önismereti kör — szexuális másságukat nehezen elfogadóknak — páratlan héten hétfőn 17.30—20.30 (egyelőre az Óvegyletben)

Jelentkezés 17.00—17.30 között a 311-0651-es számon.

FILMEK (legalább csekély leszbikus tartalommal):

Kika

Orlando

Sult, zöld paradicsom

Priscilla, a sivatag királynője

Néha a csajok is úgy vannak vele

Elvált nők klubja

Erzékek iskolája

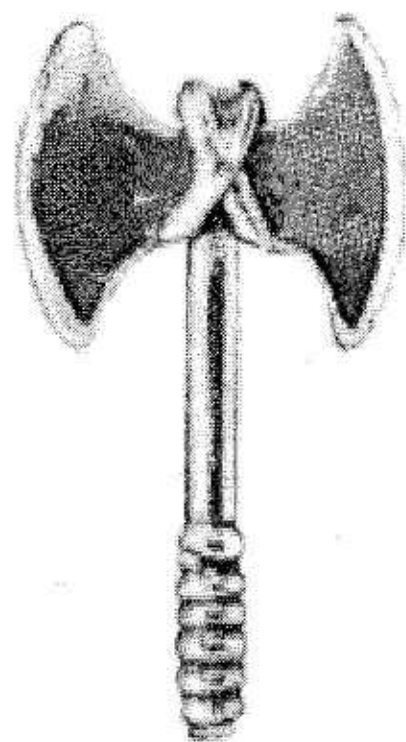
Keserű méz

Fülledtség

SEGÉLYVONALAK:

NaNe — segélyvonal bántalmazott nőknek: 267-4900 (18—22 h)

Eszter Alapítvány — pszichoterápiás szakrendelés a szexuális erőszak áldozatai számára: 166-1040 (H—P: 9—12 h, Sz—Cs: 16—19 h)

MELEG HÁTTÉR

Telefonszolgálat

homo- és

biszexuálisoknak

Mindennap: 18—23 h

329 33 80